

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	04.03.2026, Tallinn
Koostaja ametinimetuse ja nimi:	abiprokurör Hanna-Elise Rähni
Ametiasutuse nimi:	Põhja Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	25231701608
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 121 lg 2 p 2, 3
Kahtlustatava nimi (isikukood):	xxx (ik xxx), xxx (ik xxx)

Põhja Ringkonnaprokuratuuri menetluses on kriminaalasi nr 25231701608, milles isikut xxx kahtlustatakse KarS § 121 lg 2 p 2, 3 järgi (teise inimese tervise kahjustamine, samuti valu tekitava kehaline väärkohtlemine, kui see on toimepandud lähisuhtes ning korduvalt) kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises.

Prokurör, olles tutvunud kriminaaltoimiku materjalidega, analüüsinud kuriteo toimepanemise asjaolusid, kuriteo toimepanija isikut, tema käitumisviisi, süü suurust, kuriteo olulisust ja raskusastet, on jõudnud järeldusele, et antud juhul on võimalik ja põhjendatud lõpetada kriminaalmenetlus KrMS § 202 alusel.

KrMS § 202 kohaselt saab kriminaalmenetluse lõpetada olukorras, kus kogutud tõendite põhjal on isiku hüpoteetiline süü tõendatud. See tähendab, et süüdimõistvat otsust ei tehta, kuid samas ei saa öelda, et süüstav toime täielikult puuduks (RKKK 03.11.2010 3-1-1-84-10, p 34, EIKo 21.06.2016 *Lähteenmäki* vs Eesti p 49). Lõpetamise kohaldamiseks peavad olema täidetud järgmised eeldused: 1) tegemist on teise astme kuriteoga, 2) isiku süü ei ole suur, 3) kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi, 4) isik on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju ja on tasunud (tasub) kriminaalmenetluse kulud ning 5) kahtlustatava nõusolek.

Käesoleva kriminaalasja esemeks on KarS § 121 lg 2 p 2, 3 järgi kvalifitseeritavad kuriteod. Kui kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, võib KrMS § 202 lg 1 ja 2 sätestatud alusel kriminaalasja lõpetada prokuratuur (KrMS § 202 lg 7). KarS 121 lg 2 p 2, 3 sätestatud kuriteo toimepanemise eest on ette nähtud rahaline karistus või kuni viieaastane vangistus. Niisiis on käesoleval juhul kriminaalmenetluse esemeks teise astme kuriteod, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära.

Karistamise aluseks on KarS § 56 kohaselt isiku süü. Isiku süü suuruse kindlaks määramisel tuleb lähtuda vaid nendest asjaoludest, mis puudutavad konkreetset süütegu. Riigi peaprokuröri oponenteedi juhise kui ka KrMS § 202 kommentaaride kohaselt tuleb süü suuruse hindamisel võtta aluseks KarS-s toodud põhimõtted, eelkõige §-s 57 sätestatud. Kahtlustatava süü ei ole suur. Süü suuruse hindamisel tuleb arvestada ka seda, et seadusandja ei ole sellise teo eest ette näinud vangistuse alammäära.

Kuriteoga hüvitatavat kahju ei tekitatud ja kannatanu tsiviilhagi ei esitanud. Kriminaalmenetluses menetluskuludena on kannatanu esindaja Marika Jaansonu tasu summas 334,80 eurot. Kuivõrd

kriminaalasjas on kahtlustus esitatud kahele isikule, s.o xxx ja xxx, siis tuleb osa, s.o pool menetluskuludest ehk 167,40 eurot jätta xxx kanda.

Kriminaalmenetluse lõpetamise võimalikkuse üle otsustamisel tuleb arvestada ka asjaoluga, et lõpetamine ei ole võimalik, kui menetluse jätkamine on vajalik kas üld- või eripreventiivsest vajadusest.

Karistuse eripreventiivne eesmärk tähendab võimalust mõjutada süüdimõistetut moel, mis tagaks edaspidi tema hoidumise süütegude toimepanemisest. Eripreventiivsetest kaalutlustest lähtuvalt on avalik menetlushuvi olemas, kui kriminaalmenetluse lõpetamine ja teo toimepannud isiku karistamisest loobumine võib tingida tema poolt uute kuritegude toimepanemise. Seda hinnatakse lähtuvalt isiku varasemast karistatusest, menetluse aluseks oleva teo toimepanemise asjaoludest ja teo iseloomust.

Üldpreventiivsest aspektist on avalik menetlushuvi olemas eelkõige siis, kui teo toimepanemise viis, valdkond, tagajärjed või samaliigiliste kuritegude suur arv ja ühiskonnaohtlikkus on sellised, et menetluse lõpetamine ja lisakohustuste määramine ei oleks kriminaalpoliitiliselt vastuvõetavad.

Riigikohtu otsuse nr 3-1-1-85-04 p 16 järgi on oportuuniteediprintsiibiga antud prokuröridele kaalutusõigus, mille eesmärk hõlmab lisaks menetlusökonoomikale ka proportsionaalsuse põhimõttest tuleneva vajaduse välistada kriminaalrepressiooni kohaldamine juhtudel, mil see oleks teo asjaolusid silmas pidades ilmselgelt mittemõõdukas. Avaliku menetlushuvi mõiste on mõeldud tagama muuhulgas seda, et karistust kohaldatakse üksnes siis, kui muudest vahenditest ei piisa ja just selle järele on tungiv vajadus.

Antud asjas puudub avalik menetlushuvi. Esiteks puudub eripreventiivne vajadus kahtlustatavat kriminaalkorras karistada, kuna puudub põhjus arvata, et karistamisest loobumine võib tingida uute süütegude toimepanemise xxx poolt. Isikut ei ole varem kriminaal- ega vääртеokorras karistatud, temal puuduvad kehtivad kriminaal- ja vääртеokaristused ja tema suhtes rohkem pooleliolevaid kriminaalmenetlusi käimas ei ole. Samuti ei ole õiguskaitseorganitele laekunud informatsiooni, et isik oleks jätkanud samalaadsete kuritegude toimepanemist. Ka ei ole tema suhtes varasemalt kohaldatud KrMS §-e 202, 203 või 203¹, st menetlust oportuuniteedi korras lõpetatud. Piisavat eripreventiivset mõju omab prokuröri hinnangul esiteks kriminaalmenetlus kui selline ning teiseks isikule asetatud kohustused, s.o mitte toime panna uusi isikuvastaseid kuritegusid ning teha koostööd lapse heolu spetsialistiga. Avalik huvi käesoleva kahtlustatava menetlemise osas puudub ka kaalutlusel, et tema suhtes ei ole oodatav avalikkuse eriline usaldus.

Kahtlustatava kriminaalvastutusele võtmine ei ole põhjendatud üldpreventiivsetel eesmärkidel. Käesoleva kriminaalasja lõpetamine ei mõjuta negatiivselt ühiskonna usku õiguse kehtivusse, kuna kahtlustatav kuulati üle ning isik on võtnud eripreventiivse mõjuga kohustuse. Riik on niisiis isiku käitumisele operatiivselt ning üheselt mõistetavalt reageerinud ja suunanud ta õiguskuulekale teele tagasi. Seega ei saada käesoleva kriminaalasja menetluse lõpetamine ühiskonnale õiguse kehtivuse osas mingeid negatiivseid signaale.

Karistusõiguslikud sanktsioonid peavad säilitama oma *ultima ratio* iseloomu ehk jääma isiku käitumise suunamisel riigi viimaseks vahendiks. Karistus kohaldatakse üksnes siis, kui selle järele on tungiv vajadus ning muudest vahenditest ei piisa. Käesoleval juhul on prokurör veendunud, et selline vajadus puudub.

Eeltoodust tulenevalt leiab prokurör, et kahtlustatava süüd võib pidada väikseks ning kriminaalmenetluse jätkamiseks avalik menetlushuvi puudub. Üldpreventiivsetest vajadustest lähtuvalt ei ole isiku kohtulik karistamine vajalik ja tema edaspidise õiguskuulekuse tagamiseks ei ole vajalik rakendada kohtulikku karistust ning piisab kriminaalmenetluse lõpetamisega kaasnevate kohustuste määramisest. Seega on antud kriminaalasjas võimalik lõpetada xxx suhtes menetlus

oportuniteedi põhimõtte alusel, pannes talle kohustuseks tasuda pool menetluskuludest, mitte toime panna uusi isikuvastaseid kuritegusid ning teha koostööd lapse heaolu spetsialistiga.

Juhindudes KrMS §-dest § 202 lg 2, 7 ja 206, prokurör määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 25231701608 menetlus xxx suhtes.
2. Määratud kohustuse liik ja tähtaeg: **xxx on kohustatud (xxx; xxx; xxx):**
 - **mitte toime panema uusi isikuvastaseid kuritegusid.** Kohustuse täitmise tähtaeg: 04.09.2026;
 - **hüvitama menetluskulud summas 167,40 eurot.** Kohustuse täitmise tähtaeg: 04.08.2026.
 - **tegema igakülgset koostööd elukohajärgse lapse heaolu spetsialistiga, sh võtta vastu pakutavad teenused või programmid, sealhulgas vanemlusprogramm, psühholoogi teenused ning muud pere toimetulekut toetavad meetmed. Samuti teha spetsialistiga regulaarset koostööd, anda vajalikku infot ning osaleda kokkulepitud kohtumistel.** Kohustuse täitmise tähtaeg: 04.03.2027.

Kui isik ei täida määratud tähtaja jooksul talle pandud kohustusi, võib prokuratuur kriminaalmenetluse määruusega uuendada.

3. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: ei kohaldata.
4. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: lahendatakse lõpplahendi tegemisel.
5. KrMS § 206 lõike 2¹ alusel teavitada kriminaalmenetluse lõpetamisest Eesti Kohtueksperitiisi Instituuti ja kustutada ABIS-st ja RSBR-st järgmised andmed: andmeid ei kustutata.
6. Kriminaalmenetluse kulud: kannatanu esindaja Marika Jaanson tasu 334,80 eurot jääb summas 167,40 eurot xxx kanda, ülejäänud osas, s.o 167,40 eurot lahendatakse lõpplahendi tegemisel (vt p 2).
7. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruuse koopia viivitamata saata: kahtlustatavale xxx, kannatanu esindajale Marika Jaanson.
8. Kannatanul on õigus vastavalt KrMS § 206 lõikele 3 tutvuda kriminaaltoimikuga kriminaalmenetluse lõpetamise määruuse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul menetluse lõpetanud prokuratuuris.
9. Vastavalt KrMS § 207 lõigetele 2 ja 3 võib kannatanu põhistatud kriminaalmenetluse lõpetamise määruuse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul esitada kaebuse Riigiprokuratuurile, mille asukoht on Wismari 7, Tallinn 15188.

Hanna-Elise Rähni
abiprokurör

Olen menetluse lõpetamise ja määratud kohustustega nõus. Mulle on selgitatud määratud kohustuste mittetäitmise tagajärgi:

xxx
kahtlustatav